

SLOVENSKI NAROD

shaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upraviteljsko: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslilna plačana v gotovini.

Povratak k demagogiji

Na nedeljskem shodu SLS za okraj Ptuj-Ormož je govoril tudi voditelj SLS, dr. Korošec. Njegov govor priložje v celoti včerajšnji „Slovenec“. Dr. Korošec se je povrnil s politične „turneje“ po Dalmaciji, kjer je govoril v najožjih prijateljskih krogih o naših aktualnih političnih vprašanjih. Jasno je, da je tamkaj govoril razmeroma stvarno in da se je iz takih razlogov izogibal demagoškemu ekscesom. Listi so poročali, da je govoril o Radiću, o sporazumu in radikalni stranki, o državnem proračunu in zavodu sv. Jeronima. Dasi je razvijal na teh shodih kaj čudne nazore, moramo vendar ugotoviti, da je tu govoril o naši praktični politiki in da na „turneji“ ni padel v demagogijo. V Ptuj na je bilo drugače. Dr. Korošec je odprl vse registre klerikalne demagogije.

Razlika v nastopu dr. Korošca v Dalmaciji in doma v Ptuj je kar na dlani. V Ptuj je govoril le o „visokih“ stvarih. Tako je najprvo trdil o programu SLS, da je sestavljen iz načel krščanskega socializma in iz krščanske solidarnosti! Potem je naznanil, da je SLS voditeljica „kmetijske stanovske kulture“. Nato je sporočil najnoveše geslo SLS: „Slovenija prvenstvo Slovencev“, kar bo po mišljenju gosp. Korošca priporočalo nastavljanje ogromnih presežkov našega uradništva in delavstva po ostalih krajih države! Če bi se takega gesla držali Srbi in Hrvati, Vojvodinci, Bosanci ali Dalmatinci, bi Slovenec res ne kazalo drugam, kakor v Francijo, Brazilijo in na Westfalsko! Kako kratkoviden nauk daje torej dr. Korošec v tej elementarni jasni zadevi, ki se tiče eksistenčnega vprašanja velikega dela slovenske omladine in slovenskega delavstva! Celo v tej eksistenčni zadevi, mu je ljubše demagoško geslo o zabarikadirani Sloveniji, ki naj se v notranjosti zadavi radi nadprodukcije razumstva in težavnih gospodarskih razmer, kakor pa široka jugoslovanska država s svobodnimi eksistenčnimi pogoji in možnostmi za vse državljane od Triglava do Vardarja, da si zagotovijo svoj vsakdanji kruh.

Dr. Korošec je nato govoril o ogromnem pomenu volitev v Delavsko zbornico, ki bi naj bila krščansko-socialna. Ali bi ne bilo pametneje, da bi bil govoril o nalogah pravega zastopstva, o vprašanju kolaboracije delavca in podjetnika, o izpolnitvi kvalitete ročnega dela v Sloveniji, o industrijskih težkočah itd. Kaj naj delavška zbornica s krščanskim socializmom? S tem socializmom s le lovijo kalini pred volitvami, pri reševanju konkretnih nalog delavske zaščite in solidarnosti s podjetniki na odpuke na vsi črti.

Nato je dr. Korošec razvijal sledeče nauke: Naša država boluje na specifični bolezni „državne absolutizma“. Nad državo je še „božje in človeško pravo“ in kot nositeljica tega božjega in človeškega prava nastopa SLS, odnosno politični štab klerikalnih voditeljev v Sloveniji. Izoliranost SLS v Jugoslaviji ni nihče drugi kriv, kakor državni absolutizem, ki prezira SLS, mesto da bi jo pritegnil k sodelovanju in sicer kot nositeljico „božjih in človeških pravic“, ki so vendar nad državnim absolutizmom. Vričijo tega Korošcevega nauka se res čudimo, da zaostajajo naši državljani za to modrostjo, ki naj dodeli SLS nekaj primat pred vsemi drugimi strankami, ker je ta stranka radi svojih „zvez z božjimi in človeškimi pravi“ tako rekoč predestinirana izvrševati državno oblast in državni absolutizem v naši državi. „Božji resnici in postavi se moralo klanjati ne le posamezni ljudje, ampak tudi države in narodi“. Ker pa božja resnica in postava nastopa v obliki SLS in se oznanja iz ust voditeljev klerikalizma naši državi, zato treba po mišljenju g. Korošca, da se naša država in naš narod kratkoročno podredita SLS in njenim voditeljem! Ako ni pri teh božjih resnicah in postavah, kje naj je drugje?

Priznati moramo, da tako tope demagogije še ni uganjal noben politik v naši državi in da je najnovejša teorija g. Korošca o „državnem absolutizmu, krščanskem socializmu kot programu SLS in o klanjanju držav in narodov pred božjo resnico in postavo“ mnogo drznejša, kakor pa so bile republikanske in človečanske obljube Radićevim seljakom.

Najprvo tista demagogija s krščanskim socializmom! Priznavamo, da je to volilno geslo uspešno namililo za nezgodne ljudi. Toda kaj naj počnemo s tem geslom v praktični politiki, v parlamentarni debati o potrebi ali nepotrebi srednjih in visokih šol, v vprašanjih

Narodna skupščina

Finančni odbor razpravlja o svečeniških dokladah. — Interkonfesionalni zakon. — Naše poročilo v Ameriki. — Pot naše delegacije v Washington.

— Beograd, 9. dec. (Izv. Ob 12.) Danes se je oživilo parlamentarno delo. V skupščini se je danes pojavilo večje število narodnih poslancev, ki so prispeeli z agitacijskega potovanja. Jutri ob 10. dopoldne je plenarni sestanek skupščine.

Danes dopoldne se je sestal plenarni finančnega odbora. Na dnevnem redu je bila uredba o dokladah pravoslavnim svečeniškom za njih službene funkcije. Seja je pričela ob 10. dopoldne in traja sedaj opoldne dalje.

Posl. dr. Svetislav Popović (sam. dem.) je načeloma izjavil, da se mora, predno fin. odbor razpravlja dalje o podrobnostih glede ureditve prejemkov svečeniškov, predložiti skupščini interkonfesionalni zakon. Ta zakon se ima v skupščini razpravljati po načelu cerkvenih samouprav in po načelu, da je to izključno notranja državna stvar, v katero se ne smejo vmešavati izven države stoječe sile. Urediti se imajo tudi prejemki svečeniškov, ki izvršujejo funkcije državne uprave odnosno take funkcije, ki so v zvezi z državo. (Vodstvo matičnih knjig in poroke). Sedanja uredba je po njegovem mnenju nepopolna in nejasna.

Minister ver. Miša Trifunović je na stvarna izvajanja predgovornika pripomnil, da vlada ne more predložiti skupščini interkonfesionalnega zakona dotle, dokler se definitivno ne reši vprašanje konkordata z Vatikanom.

Posl. dr. Šečerov (dav. dem.) je pripomnil, da so svečeniški dodatki v smislu

gorenje uredb pretrpani ter presega jo zlatoparito. Minister ver. je priznal, da je ta trditev točna, toda vlada je morala vpoštovati sedanjo dragotno in položaj svečeniškov.

Ostali parlamentarni odbori niso danes dopoldne zborovali. Za danes dopoldne je sklicana seja radikalnega kluba je bila preložena na jutri ob 17. Na dnevnem redu je razprava o »širokarskem sindikatu«. Ta zadeva radikalne razburja, zlasti gotovo strujo, ki ne soglašajo s stalištem prometnega ministra. V radikalnem klubu prečta dr. Ninko Perić o mednarodni konferenci za civilno pravo v Haagu in dr. Veitaz Janković o interparlamentarni konferenci, ki se je vršila v Washingtonu.

V parlamentarni sobi imajo zvečer mnogo govore o našem položaju v Ameriki. Za to posojilo se interesirajo gotovo skupine ameriških bank. Na finančni krizi naglašajo, da je tereh za to posojilo že sondiran in je zato pričakovati pozitivnih rezultatov. Finančnega ministra v Ameriki, Ker bo narodna skupščina zbirala pred božičem leikratek čas in nastopila dalje božične počitnice, odpotuje takot delegata sta mu pridružena naš poslanik ster v Ameriko z večjo delegacijo. Finančni minister dr. Stofadnović je šef delegacije, kot delegata sta mu pridružena naš poslanik v Londonu dr. Guro Guričević in načelnik v trgovinskem ministertvu Milan Radosavljević. V odsotnosti bo zastopal finančnega ministra minister javnih del Nikola Uzunović ali pa zamenj. minister dr. Nedić.

Naraščajoča brezposelnost v Nemčiji

Veleindustrija odpušča tisoče in tisoče delavcev. — Na Westfalskem 26.000 rudarjev brez posla. — Kritičen položaj slovenskih rudarjev na Westfalskem.

— Essen, 9. decembra. V westfalski železni in deloma tudi promogovni industriji je nastopila kriza. Delavski trg se je pretežit teden se poslabšal. Računajo, da bo kriza v promogovni industriji trajala še več mesecev. Brezposelnost rudarjev narašča od dneva do dneva. Dne 15. t. m. bo odpuščenih 2000 in koncem leta še 6000 rudarjev in rudarskih nastavljenecv. V prvi vrsti so prizadeti slovenski rudarji na Westfalskem. Vodstva promogovnikov so najprej odpuštila vse delavce in rudarje, ki niso nemški državljani. Položaj slovenskih rudarjev na Westfalskem postaja vedno bolj težaven in kritičen. Število brezposelnih rudarjev v decembru se pomnoži za 11.000.

Slovenski rudarji na Westfalskem nujno prosijo pomoči!

Število brezposelnih rudarjev v westfalskem revirju znaša začetkom decembra 26 tisoč. V Porenju znaša celokupno število brezposelnih 100.000. Znatna brezposelnost se pojavlja tudi na Hesenskem. Svetovna industrija podjetja Krupp so sklenila reducirati svoje delavstvo od 24000 na 10.000. Položaj Kruppovih tovarn je glasom objave glavnega vodstva nevrzdrljiv. Splošni polom podjetja je skoraj neizbežen. Vodstvo je primorano iz razlogov štedenja skriti obrat na minimum. Podjetju primanjkuje tudi velikih naročil. V splošnem se nadejajo vodilni krogi Kruppovih podjetij, da se sčasoma izboljša položaj, čeprav konec krize še ni na vidiku.

Zasedanje Sveta Društva narodov v Ženevi

Glavni problemi razorožitvene konference. — Na konferenco bodo vabljene države Male ant ante. — K sodelovanju se povabita tudi Rusija in Amerika. — Turčija odklanja sodbo razsodišča v Haagu.

— Ženeva, 9. decembra. (5.) Posebna komisija za proučevanje razorožitvenega problema je predložila svetu Društva narodov, ki sedaj zaseda, sedem glavnih vprašanj: 1. Kaj pomeni razorožitve kakne de žele? 2. Ali je mogoče omejiti eventualno oboroževanje kakne države? Ali naj razorožitveni ukrepi vsebujejo le mirovno oborožitve? 3. Kakšna načela naj veljajo za do ločitve oborožitvenega stanja ene in druge države? 4. Ali obstoja takozvano ofenzivno ali defenzivno oboroževanje? 5. Ali je

mogoče razloček med civilnim in vojaškim orakoplovom? 6. Kako je mogoče upoštevati vojaško vrednost trgovskega brodovlja pri omejitvi pomorske moči kakne države? 7. Ali je mogoče priti potom regionalne razorožitve k splošni razorožitvi?

Posebna komisija predloži dalje Svetu Društva narodov, da se izvoli poseben pripravljalni odbor, v katerega se imajo polce drugih članov Sveta Društva narodov povabiti: 1. Nemčija po vetopu Društva narodov in 2. Finska, Holandaka, Jugoslavija,

prometa in gospodarstva, carine, trošarine itd. Mesto da bi govoril dr. Korošec o teh aktualnih vprašanjih naše politike, posega po demagogiji in mami slovenske seljake s temi praktično absolutno brezplodnimi nauki! Naj se oglasi dr. Korošec v ne dnu skupščini s svojim krščanskim socializmom, pa bo videl, kak uspeh bo žel in kako bo narod odgovoril. Zdi se, da smo Slovenci res dovzetni za vsako bedastočo, za vsako politično trapařijo! Vidno je, da ne znamo razločevati demagogoov od treznih in vestnih politikov, ako poslušamo taka izvajanja o krščanskem socializmu, državnem absolutizmu in verskih postavah, ki se jim morajo pokoravati države in narodi! No, teoretično se da to še zamisliti, toda kje po so tiste stranke z „božjimi resnicami in postavami“? Ali je mari to, kar počenja v naši državi SLS — „božja resnica in postava“, ali naj smatramo usta kleri-

kalnih poslancev kot vrela božjih resnic in zakonov? Ne, pred sabo imamo brezdušno demagogijo z „verskimi resnicami in postavami“, poizkus vtemeliti privlačnost SLS in niene pogubne politike z omanjimi gesli, o večnih resnicah, o božjih zakonih in drž. absolutizmu!

Toliko je jasno vsem Slovincem, da se s takimi demagoškimi gesli ne grade električne centrale, ne popravljajo pota, ne zvišujejo zaščitne carine, ne boljša položaj uradništva, ne olajšajo stanovanjske, socialne in prosvetne ter pridobitne možnosti slovenskega delavca in kmeta, ne zidajo institut, akademije in branijo univerze!

Nam je prav, ako bo dr. Korošec tudi v bodoče delal tako „realno“ politiko, ker smo prepričani, da bo že pri prihodnjih volitvah žel za to primerne uspehe. Njegovo geslo bodi in ostani: Nazaj k demagogiji!

Poljaka in Romunska. Rusija in Amerika naj se tudi oficijelno povabite h konferenci.

Ženeva, 8. decembra. S. Na današnji seji Sveta Zveze narodov se je razpravljalo o mosulskem vprašanju. Po poročilu švedske za delegata Undena, ki je priporočal, da se sprejme mnenje mednarodnega razsodišča v Haagu, je izjavil angleški zastopnik Ameriky, da more angleška vlada zastopati samo stališče člena 3 lozanske pogodbe. Anglija je vedno izjavljala, da prizna odločitev Sve ta Zveze narodov in da vsled tega ne bo ugovarjala mnenju haškega razsodišča.

Turški zastopnik Mumir beg je nato predlagal, naj bi Svet Zveze narodov skušal najprej uveljaviti svojo posredovalno in pomirjevalno vlogo. Ko je hotel nato predsednik Scialoja staviti vprašanje, ali se mnenje haškega razsodišča sprejme, na glasovanje, je nastala ostra debata o tem postopanju. Končno je Mumir beg predlagal naj bi Svet skušal posredovati med angleškim in turškim stališčem. Seja je bila nato prekinjena.

Ko se je zopet pričela, je naznanil predsednik Scialoja, da bo dal predlog poročevalca Undena na glasovanje. Ob veliki napetosti so glasovali člani Sveta za predlog (tudi angleški). Predsednik je nato sporočil da je svet soglasno sprejel mnenje mednarodnega razsodišča v Haagu.

Turški delegat Mumir beg je podal nato izjavo, v kateri je obžaloval odločitev Sve ta in naglašil da Turčija brez pristanka parlamenta in Angori ne more sprejeti odločitve, ker ni smela skupno glasovati. Ko ga je Scialoja vprašal, ali Turčija ni bila za slišana pred mednarodnim razsodiščem v Haagu, je Mumir beg odgovoril, da so jo prosili le pojasnila k nekaterim točkam.

Zakon o Obrtni banki

Podružnica v Ljubljani.

— Beograd, 9. novembra. (Izv.) Parlamentarni odbor je na včerajšnji dopoldanski seji sprejel v načelu in deloma v podrobnosti zakonski načrt o Obrtni banki. Trgovinski minister dr. Krajač je tekom debate naznanil, da je finančni minister odobril predlog, s katerim je država pripravljena prispevati k osnovni glavnici Obrtne banke 3 1/2 milijona dinarjev, kar bi s 30 % dobička državne razredne loterije tvorilo kredit 5 milijonov dinarjev. Po načelni debati se je razvila podrobna debata in so bili sprejeti prvi štirje členi zakona.

Odbor je sprejel predlog posl. dr. Hinka Krizmana (sam. dem.), da se ustanovi edina podružnica Obrtne banke v Ljubljani. Besedilo predloga je bilo sprejeto v zakonski načrt. Razprava o obrtnem zakonu se danes nadaljuje.

ZNIZANJE POTNIŠKIH TARIFOV

— Beograd, 9. decembra. (Izv. ob 12.) Od 1. januarja 1926 dalje stopi v veljavo nov potniški tarif za državne železnice. To obvestilo prihaja direktno iz prometnega ministertva. V prometnem ministertvu se sestanejo direktorji vseh direktij državnih železnic na skupno konferenco, na kateri bodo razpravljali o znižanju potniških tarifov. Kakor neoficijelno zatrljujejo, se imajo potniški tarifi znižati za 25 do 30 odstotkov. Najbrže se tarifi znižajo za eno četrtino.

RIBOLOV NA JADRANU

— Beograd, 9. decembra. (Izv.) Dne 16. t. m. se sestanejo v Opatiji naši in italijanski delegati v svrhu ureditve ribolova na Jadranu. To vprašanje je bilo sedaj začasno rešeno z brisnoko konvencijo, ki je pa bila pomanjkljiva. Radi ribolova nastale spore ima reševati posebna mešana komisija. Za člana naše delegacije je imenovan g. Verona.

STEPAN RADIC PROTI MUSLIMANSKEMU PROSVETNEMU DRUŠTVU

— Beograd, 9. decembra. (Izv.) Prosvetni minister Stepan Radic je odredil ukinitve državne podpore muslimanskemu prosvetnemu in kulturnemu društvu „Gajret“.

CHAMBERLAIN O JUGOSLAVIJI

— Beograd, 9. decembra. (Izv.) Iz Ženeve je prejeljo zunanje ministertvo obvestilo, da je na seji sveta Društva narodov Chamberlain predlagal, da izreče Društvo narodov naši vladi znak zahvalnosti in priznanja naši vladi, ki je gostoljubno sprejela anketno komisijo Društva narodov v bolgarsko-grškem konfliktu in tako omogočila uspešno intervencijo Društva narodov.

AVSTRIJSKA VPRAŠANJA PRED DRUŠTVOM NARODOV

— Ženeva, 9. decembra. Finančni odbor Društva narodov je „včeraj“ razpravljal o finančnem položaju Avstrije. Zaslišani so bili zastopniki Avstrije, med drugimi tudi zvezni kancelar dr. Ramek. Posvetovanja

so trajala do 19. Pozneje so se vršila tajna posvetovanja članov finančnega odbora. Izjavljalo, da je razpoloženje Društva narodov napram Avstriji povoljno.

DIREKTEN PROMET PREKO SOVJETSKE RUSIJE

Moskva, 8. decembra. S. Tukaj je bila otvorjena mednarodna železniška konferenca, čije naloga je uvesti direkten promet med zapadno Evropo in vzhodno Azijo preko sovjetske Rusije. Na konferenci so zastopane Nemčija, Francija, Japonska, Letška, Estonaka, Litvanska in Poljska. Name ravana direktna proga bo dolga 14.000 km. Potovanje iz Tokia v Pariz bo trajalo 14 dni.

VELIKA NEZADOVOLJNOST S CENO ZA TOBAK

Moskva, 7. decembra. n. Med sadilci tobaka vlada s ceno, ki jo je določila vlada za odkup tobaka, silno nezadovoljstvo. Interesenti so se brzojavno obrnili na dr. Korošca, dr. Markovića, dr. Spaha in Stripsa na Radića z zahtevno, naj zaščitijo njihove interese, češ da more le dober odkup duha na pomagati ljudstvu iz bede, v katero so ga spravile letošnje številne elementarne neizgode.

Za smučarje

pravi švicarski impregmirani loden je dospel v zadostni množini. Specialist za izdelavo drešev v kroinim ateljeu na razpolago. Vsak smučar naj si pod najugodnejšimi pogoji nabavi kroj pri tvrdki

Drago Schwab — Ljubljana

Borzna poročila

Ljubljanska borza

— Orehovi hodi zdravi gladki od 30 cm napr. poljubne dolžine fre. v n. pr. —, 650, —, tramci 3.3. 3.4. 4.4 od 4—8 m fre. vagon nakl. p. —, 390, —, bukovci hodi od 30 cm napr. od 4 m napr. z 15 odst. od 2.50—3.90 sveži prima fre. vagon Postojna trs. 1 vag. 375, 375, 375, madrieri 74x224, 4 m dolgi zdravi otrobi odeljeni fre. vagon Postojna trs. 1 vagon 500, 575, 575, hrastova drva 1 meter dolž. suha fre. n. pr. 10 vag. 17.80, 17.80, 17.80.

Zito.

Pšenica 76 kg fre. v. vag. Novi Sad —, 295, —, koruza nova česu prim. suha par. Novi Sad —, 133, —, keruza v peči suh. doma. ča fre. vagon slav. p. —, 180, —, otrobi drobni v jute vrečah fre. v. Postojna trs. —, 175, —, ajda dom. fre. vagon slav. post. —, 260, —, proso dom. fre. vagon slav. post. —, 215, —.

Elektr.

2 in pol odstotna drž. renta za vojno škodo —, net. 325 dec., 7 odstotno invest. pos. iz l. 1921 78, 80; Celjska posojilnica d. d. 200, 205; Ljubljanska kreditna banka 100, 102; Kreditni zavod 175, 185; Slovenska banka 50, Strojne tovarne in livarne 123; Nihag d. d. 35; Zdržerice papirnice 120, 125; Stavbena družba d. d. Ljubljana 100, 110; Šešir d. d. 120, 125, 120; 4 in pol odstotno kom. zad. dež. bke. 20, 22; 4 in pol odst. zast. l. kr. dež. bke. 20, 22.

Zagrebska borza.

Devize: Curh 10.8524—10.9325, Pra ga 166.455—168.455, Pariz 213.30—217.30, Newyork 56.10—56.70, London 272.76 do 274.76, Milan 226.15—228.55, Berlin 13.3860 do 13.4860, Dunaj 7.9110—8.0110. — Valute: dolar 55.45—56.05.

EFEKTI.

7 1/2% invest. posojilo 1921 78 1/2—78 3/4; 2 1/2% drž. rente za ratnu štetu 320—321; Ljubljanska kreditna 210; Hrv. eskomptna banka 119—120; Kreditna banka, Zagreb, 133—135; Hipotekarna banka 64 1/2—65; Jugobanka 108—110; Prašediona 940—955; Eksploatacija 45; Sečarana, Osijek, 465—470; Isis d. d. 62; Nihag 37; Gutman 370; Slaveks 135; Slavonija 44 1/2—45; Strojne tovarne 330 do 340; Union, parerlin 120; Nevče 46 do 47 1/2.

Inozemske borze.

— Curh, 9. decembra. Predborza: Beograd 9.175—9.195, Pariz 19.40—19.50, London 25.145—25.155, Newyork 515.875, Milan 20.85—20.90, Praga 15.35—15.40.

—g Uvoz mesa v Španijo. Zunanje ministertvo je prejelo od našega poslanika v Madridu sledeče obvestilo. Po poročilu tukajšnje generalne direktije za prehrano prebivalstva vlada v Španiji veliko pomanjkanje mesa. Ker domače žlvine za prehrano prebivalstva ni dovolj, je ministertvo dovolilo olajšave pri uvozu mesa in mesnih izdelkov iz drugih držav. Karantena uvoza ne bo ovirala. Dovoljen je tudi uvoz zmraznjene mesa, ki se prodaja po 2.70 pezeta za 1 kg vstevši obsojne taske. Amerika je že napovedala 600 ton zmraznjene mesa. Tudi našim izvoznikarjem se nudi ugodna prilika za izvoz mesa.

„Ljubljanski Sokol“ in „Narodni dom“

V poslednjem času krožijo po Ljubljani govornice, češ da si Ljubljanski Sokol prizadeva preprečiti ustanovitve akademije znanosti s tem, da si hoče pridobiti „Narodni dom“ v svojo last. Podpisani odbor „Ljubljanskega Sokola“ smatra za potrebno, da nastopi proti tem nerazumnim vestem ter pojasni zadevo svojemu članstvu in društvu naklonjenemu občinstvu.

Pri poslednji seji društva „Narodni dom“, kateri so prisostvovali zastopniki našega društva, sklenilo se je soglasno, da naj Ljubljanski Sokol skliče svoj izredni občni zbor, na katerem naj se članstvo izjavi, dali odobruje od odbora započeto akcijo, pridobi „Narodni dom“ v svojo last ali ne.

Ljubljanski Sokol je temu sklepu takoj ugodil ter sklical na dan 18. novembra t. l. svoj izredni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 200 članov, ki pa so vsi odobrvali do takrat od društvenega odbora storjene korake ter soglasno naročili odboru, da započeto akcijo tudi v tem smislu nadaljuje, t. j. da si prizadeva pridobiti „Narodni dom“ v svoje roke. Obenem s tem sklepom pa je bilo tudi zaključeno, da se ne sme snujati se akademiji znanosti delati nikakih ovir glede najema prostorov v „Narodnem domu“, ter da se naj po možnosti dajo potrebni prostori na razpolago tudi „Narodni galeriji“ in „Društvu za humanistične vede“.

Iz teh sklepov sledi jasno, da nima našo društvo niti zdaleka namena preprečiti ustanovitve te institucije, ki so za naš narod izredno važnosti; nihče — tudi naš največji nasprotnik ne — pa nam ne more zamisliti, če se potegujemo za zgradbo „Narodnega doma“, ki ga je omogočil pred desetletji edinole Ljubljanski Sokol, kateremu torej po vsej pravici pripada in katere največji najemnik je bil od početka pa do danes.

Resnica je, da je „Ljubljanski Sokol“ s privolitvijo odbora društva „Narodni dom“ vključil svojo najemno pravico za dobo 60 let na vse prostore, ki so mu bili dani na razpolago in to proti letni najemini 2400 dinarjev.

Vse to se sicer jako lepo sliši, toda podpisani odbor mora računati z bodočnostjo matičnega društva jugoslovenskega Sokolstva, da mu za vedno preskrbi domovanje in streho; tudi znesek Din 2400 je za danes minimalen, češ 10 let bo pa to že lepa svota,

in čez dvajset ali trideset let precejšnje premoženje.

Da bi si pa naše društvo v toku najemne dobe pridobilo toliko denarja, da bi si moglo zgraditi svoj lastni dom, to pa je popolnoma izključeno, ker se s članarino krijejo komaj redni izdatki za vzdrževanje telovadnice in letnega telovadišča.

V tem oziru so mnogo na boljšem društva, ki reflektirajo na prostore v „Narodnem domu“. Kakor smo doznali iz merodajne strani, razpolaga ta društva z lepo glavnico nad Din 3.000.000. S to glavico bi si ta društva čez pet let lahko zgradila moderno palačo, ki bi tako po svojem obsegu kakor tudi po svoji ureditvi odgovarjala njihovu namenu in zahtevi, kar „Narodni dom“ prav gotovo ne. Vsa ta društva morejo računati tudi z gotovostjo na državno podporo, češar pa naše društvo ne more.

Res je sicer, da se nas zagotavlja, da namerava odbor društva „Narodni dom“ še dalje vzdrževati in da se društvo ne razide. O iskrenosti teh zagotavljanj ne dvomimo, toda samo v tem podpisani odbor ne naside — kakor nas čas in razmere učijo — za dostne garancije za to, da ne bo naš stari Ljubljanski Sokol nekega lepega dne, in če tudi šele čez 60 let, na cesti, saj že danes ni smatral odbor društva „Narodni dom“ za potrebno, da bi bilo v tem odboru zastopana tudi naše društvo.

Posamni člani našega društva, ki so obenem tudi člani društva „Narodni dom“, in so prisostvovali občnemu zboru, so izrazili mnenje, da zastopniki Ljubljanskega Sokola niso na občnem zboru povsem pravilno nastopali. K temu pripominjamo, da ti naši zastopniki o tem primeru niso mogli ničesar drugega storiti kot so, t. j. da so podali svoje ugovore proti izvolitvi odbora na občnem zboru dne 6. aprila 1918 in proti temu, da je sprejel nove člane in da je samostojno določil relacijo 100 gld. — Din 50. Ti ugovori so se sporili tudi političnemu oblastvu kot nadzorstveni oblasti, na katerem je sedel, da reši to našo pritožbo v smislu društvenih pravil in društvenega zakona.

Pripominjamo, da smo to pojasnilo poslali vsem naprednim ljubljanskim dnevnikom s prošnjo, da jih objavijo.

Toliko javosti v pošastilo.
Zdravo!
Odbor „Ljubljanskega Sokola“.

Ja to debato z vidika, da je bila stvar namenoma inscenirana, v prvi vrsti zato, da se v avstrijskem parlamentu pokaže Avstrija kot miroljubna država, ki spoštuje narodne manjšine. Od druge strani zatrjujejo, da je bila ta debata inscenirana s namenom, da se prikrije nadaljnje postopanje koroških Velenemcev napram slov. narodni manjšini.

Dunajski tisk se vedno priobčuje razna izmišljena in tendenciozna poročila glede baje nameravanega jugoslovenskega vpada na Koroško. Listi reproducirajo sedaj sobotni članek graškega krščansko-socialnega glasila „Grazer Volksblatt“, ki skuša na zelo nesrečen način dokazati obstoj neke tajne pogodbe med Italijo in Jugoslavijo glede razdelitve južnih krajev Avstrijske zvezne republike v slučaju, da se dejansko izvede priključitev Avstrije Nemčiji. Tudi „Neue Freie Presse“ objavlja gorlevo vest graškega lista, ugotavljač korektno postopanje Beograda. Med drugim pravi, da so se vršili prijateljski

razgovori med avstrijsko in jugoslovensko vlado in da je dr. Ničič zagotovil, da bo jugoslovenska vlada najstrožje nastopila proti onim, ki bi skušali kršiti nedeljivost Avstrije. Dunajski krogi so po zadržanju tega lista sprejeli izjavo dr. Ničiča z iskrenim zadovoljenjem ter ugotovili, da postopno jugoslovenska vlada glede Koroške in jalo in korektno, na drugi strani pa je bilo opaziti v avstrijskih krogih precejšnjo nervoznost. List končno povdarja: „Imamo potrebo, da živimo z našim jugovzhodnim sosedom v najboljših odnosih. Ugotovljeno je, da se med nami in Jugoslavijo lahko urede gospodarski odnosi na tak način, da bo to v korist obojema državama.“

Češkoslovaški in ostali slovanski tisk posveča debati o koroških Slovencih v avstrijskem parlamentu veliko pozornost. Tako je večina varšavskih listov približila občirna poročila in izveščila iz polemike, ki je nastala v jugoslovenskem tisku z ozirom na vesti dunajske „Die Stunde“ o baje nameravanim vpadu na Koroško.

srbo-hrvatska in inozemska dela. Bodo sodelovali: prof. Kidrič iz svoje stranke. A. Budal, A. Debeljak, J. Kozak, P. Karlin, Fr. Albrecht i. dr., srbo-hrvatska dela bo ocenjeval V. Levstik. Kronika se bo delila v domači in evropski kulturi pregled in bo študenta informirala o vsakem pomembnejšem kulturnem gibanju.

Slovenska knjiga je danes v „Narodnem pomanjkanju prava pastorka in le težko životari. Njen stvaritelj, slovanski pisatelj, njen stvaritelj, slovanski pisatelj, je najjadrnejši proletarec tega naroda. Na občinstvu je tedaj leželo, da kulturna prizadevanja svojih pisateljev podpira ali pa jih omalovažuje. Na občinstvu je, da s svojo gnotno podporo pomaga, da se Ljubljanski Zvon približa tisti idealni višini, kakršno zamislila uredništvo in upravištvo lista.

Novi letnik se predstavi občinstvu v novi obliki in opremi: v deloma povečanem obsegu in z novim, okusnim tiskom. Veliko temu ostane naročnina lista.

Ljubljanski Zvon stane za vse leto 120, za pol leta 60, za četrt leta 30 Din; za inozemstvo 150 Din. Naroča se pri Tiskovni družbi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Prosveta

Ljubljanski Zvon

v prihodnjem letu.

Smer novega letnika Ljubljanskega Zvona se v bistvu ne izpremeni, marveč ostane list v poglavitnem to, kar je bil doslej: literarno-umetniška revija, zbirajoč brez vsakršnih predsodkov v svoj krog vse pomembnejše sodobne slovenske literarno-umetniške energije, ne ožtrale se pri tem na kako imaginarno sodobno, konfesionalno ali stanovsko „umetnost“. Edino merilo, edin kriterij bo uredništvu v leposlovnem in kritičnem delu tudi v bodoče „umetniški“. V stalnem stremljenju, približati Ljubljanski Zvon po možnosti višini uglednih sodobnih evropskih revij, kakor sta n. pr. pariška „Nouvelle Revue Française“ in berlinska „Neue deutsche Rundschau“, pa je uredništvo smatralo za potrebno, ukreniti nekaj izpremenb, ki so utemeljene v duhu časa in potrebah čitateljskega občinstva. Tako se bo leposlovni del lista v prihodnjem letniku nekoliko skril, pomnožil pa se bo njegov publicistični del s številnejšimi kratkimi članki, esei in razpravami iz vseh panog kulturnega življenja. Vsaka številka bo tvorila čim zaključenejšo celoto. V to svrhu je bilo potrebno obseg posameznih števk nekoliko povečati. Načrt za novi letnik je v glavnih obrih ta - le:

Široka šentpetrska epopeja Juša Kozaka se v štirih poglavjih zaključila. Nato se priobči roman Vladimirja Levstika, ki ga je avtor koncipiral že pred leti za Ljubljanski Zvon, a ga tedaj ni utegnil dovesti. Roman je zajel iz sodobnosti in nam v obliki satirne tragikomedije bica slovensko malomestnost ter slika tragiko nadpovprečnega človeka sredi tesnobe in omejenosti domačega življenja. Delo je pisano z vsemi literarnimi vrlinami tega pisatelja in bo zato priklenilo naše preproste in inteligentne čitatele ter želo obče priznanje Anton Novčiča bo nadaljeval svoj veliki „dramatski mozaik“ Hermana, Friderika in Urha Celskega razen tega bo objavil dve kritici in več pesmi. Priobči se nadalje obširna novela Franceta Bevka „Bez pred senca“, ki tvori nekako nadaljevanje in konec letos objavljenega „Sužnja demona“ in ki vsekakor ne na pornografski, temveč na povsem literarni-

dostojen in iskren način rešuje problem seksualnih zablod mladežnega človeka; delo seveda ni pisano za otroke. — Poleg tega je izročil uredništvu pesnik Jože Lovrenčič svoj roman „Publius in Hissalpa“, čigar delanje je zajeto iz starega Rima v 2. stoletju pred Kristusom. V ljubavni zgodbi Publija in Hissalpe nam pisatelj z živahnimi črtami slika življenje tedanjega Rima in stremiljenje tajne družbe „Sodalitas Magnae Deae“ — Duha zemlje. Bogato bo sta zastopani kritici in novela. Svoje prispevke so uredništvu že izročili, odnosno objavili pisatelji: I. Albrecht, A. Cerkovnik, C. Golar, S. Grum, Ferdo Kozak, Tone Seliskar, Ivan Zorec i. dr. — V pesniškem delu bodo poleg dosedanjih zastopani tudi nekateri najmlajši pesniki: Stanko Kosovel, I. Grohar, V. Kozak i. dr. — Iz prevodne literature se bo zlasti nadaljevala serija kraših, zaključnih, umetniško pisanih critic iz sodobnega ruskega življenja pod naslovom „Nova Rusija“ v prevodih ruskega rojaka N. Preobraženskoga. Po možnosti se objavijo prispevki starejših (A. Tolstoj, Drozdov, Šmeljov, Bunin) in mlajših (Zišenko, Vs. Ivanov, Pjilnaki, Nikitin) zastopnikov sodobne ruske literature.

V poljudnoznanstvenem delu lista bodo poleg znanstvenikov zastopani naši najboljši esei. V to svrhu je uredništvo že stopilo v stik z raznimi strokovnjaki, ki so obljubili svojo pomoč. Tako bo priobčil profesor Kidrič članek o slovenskem preporodu, A. Lašovic esej o kulturni politiki v Jugoslaviji, prof. Veber razpravo o problemu komičnega, P. Karlin pregledno študijo o pojavi francoski literaturi ter esej „Literatura in glasba“. Urednik bo objavil nekaj zanimive Karleve korespondence (manj pomembna korespondenca se sicer načeloma ne bo objavila) ter nekaj esejev o vprašanjih, ki se zadnji čas obravnavajo polemično („Pomen sodobnosti v literaturi“ i. dr.). V eseiistični obliki se bodo objavili pregledi o gladišču, glasbi in upodabljalni umetnosti; te pregledi bodo pisali Fr. Marolt, Fr. Mesner in urednik. Razen tega se bodo v listu razmotrivala vsa sodobna kulturna vprašanja.

V Književnih poročilih, ki bodo razdeljena v pododdelke slovenska,

Avstrija in koroški Slovenci

Z Dunaja nam poročajo: Z ozirom na tendenciozno poročilo dunajske „Die Stunde“ o nameravanim vpadu „Orjuna“ na Koroško, se je razvila v dunajskem parlamentu živahna debata o položaju slovenske narodne manjšine na Koroškem. V parlamentu je prišel v razpravo proračun zunanega ministra. Posl. dr. Renner je v imenu svoje socialno-demokratske frakcije izrazil nezaupanje zunanji politiki dr. Mataja.

Nato je Velenecem posl. dr. Dinghofer obširno začel govoriti o koroških Slovencih ter je izražal tendenciozna poročila dunajskega tiska o pripravah jugoslovenskih nacionalistov za vpad na Koroško v to, da je strastno napadal zunanjo politiko Jugoslavije, ki da izživlja nemire in vojno. Posl. dr. Dinghofer je skušal na sofisticen način ovreči vse obtožbe glede zatiranja slovenske manjšine na Koroškem. Zatrjeval je, da uživajo koroški Slovenci popolno ravnopravnost, omogočen jim je politični in gospodarski razvoj. V nadaljnjih svojih izjavah pa se je povzel do gorostane trditve, da koroški Slovenci nimajo nikake pravice do zastopstva v koroškem deželnem zboru, češ da so to pokazali volilni rezultati. (1) Govornik je nadalje naglašal, da je slovenska narodna lista pri zadnjih volitvah dobila manj glasov kakor pa pri oktoberskem plebiscitu leta 1920, ter dvignil obtožbo proti Ljubljani in Beogradu, češ da iz teh dveh centrov izhaja vsa propaganda proti Avstriji, odnosno akcija za odcepitev slovenskega dela Koroške od Avstrije. Ponovil je zopet in to baje na podlagi zanesljivih poročil, trditve da je „Orjuna“ dejansko pripravila prevrat na Koroškem. Govornik je dalje napadal jugoslovanski tisk, ki brani koroške Slovence in je indirektno zahteval tudi, da avstrijska vlada prepove nadaljnje izhajanje „Koroškega Slovence“, ki je edini odločen bоре slovenske narodne manjšine. Trdil je, da pomenja slovenski del Koroške pod gotovimi okolnostmi celo nevarnost, da se vna me radi Koroške evropska vojna. Od zunanjega ministrstva je zahteval, da točno za-

sleduje vsako gibanje na Koroškem in da avstrijska vlada strogo nadzira pisavo „Koroškega Slovence“. Končno je izjavil, da je za priključitev Avstrije Nemčiji in to za tako priključitev, da pride k Nemčiji tudi celotna nedeljena Koroška.

Podkancelar dr. Waber, ki je tudi pristajal nemške nacionalne stranke, je odgovarjal na izvajanja posl. dr. Dinghofera glede položaja koroških Slovencev ter je kratko naglašal:

Zunanje ministrstvo je že delj časa dobivalo poročila o akcijah, ki je naperjena proti nedeljivosti Koroške, zlasti o delovanju „Orjuna“. Zunanje ministrstvo je opozorilo na to okolnost vlado kraljevine SHS tako potom jugoslovenskega poslanstva na Dunaju, kakor tudi potom avstrijskega poslanstva v Beogradu. Visoki zbornici lahko naznamim, da so naša opozorila našla pri vladi kraljevine SHS popolno razumevanje. Jugoslovanski minister zunanjih del je v imenu celokupne beogradske vlade podal nam kategorično zagotovilo:

Vlada kraljevine SHS ne bo nikdar in pod nobenim pojmom tega kakršnokoli akcij proti integriteti avstr. ozemlja. Uvedla bo točno preiskavo o stvarih na podlagi predstavitve avstrijske vlade in bo takoj posegla vmes z največjo odločnostjo. V ostalem je zun. minister dr. Ničič izjavil, da so neverjetni kakšni poskus prevrata na Koroškem.

Zaupajoč v zagotovilo zun. ministra kraljevine SHS je podkancelar dr. Waber prepričan, da ne obstoja dejanska nevarnost Koroški od strani „Orjuna“, ki drugače ni v nikakršni strankarski ali drugačni zvezi z vlado kraljevine SHS. Naravno je, da bo zunanje ministrstvo posvečalo popolno pozornost dogodkom na koroški meji.

Glede „Koroškega Slovence“ je podkancelar dr. Waber izjavil, da bo kot pravosodni minister v smislu zakona vestno in strogo pazil na pisavo tega lista. Ker list izhaja v slovenskem jeziku, je vladi doslej ostal nepoznan marsikateri članek tega lista.

Nepristranska politična javnost preao-

Samo že danes in jutri v četrtek se lahko poslovi v filmu od malega svetovno znanega

Jackie Coogan

katerega zadnja vloga je v filmu

„MALI ROBINZON“

Pristopil je že v gledališču in gotovo ga bode vsa kino-publika jako pogrešala, saj on je bil v filmu res pravi umetnik, kateri se ni učil vlog, temveč je v vlogi živel. Njegov zadnji film „Mali Robinson“ pridobil mu je ponovno nebroj novih simpatij, tako da zamo čemo danes trdit, da ima Jackie Coogan ne bode nikdar porabljeno, vsi se bomo radi svinjali na malega, svetovnega umetnika, kateri ne bo tako hitro mogel dobiti naslednjega filma.

Oglejte se torej vsi nje gov. zadnji film, kjer se bodele prav dobro zabavali in poslovi se od malega Jackie Coogana.

Kino „IDEAL“.

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

— Zdaj pa v posteljo, — je dejala Nara smeje.

— Toda poprej se vam moram zahvaliti za vašo dobroto. Tako malo sem jo zaslužila, — je zašepetala Lorenza in povesila oči.

— Vse, kar ste mi storila žalega, je odpuščeno in pozabljeno, zakaj mrtvih ni mogoče klicati na odgovor. Najprej vam moram povedati, draga markiza, da je trajala vaša letargija zelo dolgo in da se motite, če mislite, da ste bila v grobnici samo nekaj dni. Ta čas je umrl Narajana...

Lorenza je prebledela in vzkliznila:

— Narajana je umrl, jaz sem pa živa? Zakaj sem preživela njegovo smrt? Res je bilo najino razmerje pregrešno, toda z njim me veže vsak utrip mojega srca. Zanj bi bila vse storila in pretrpela.

Videč, da Nara molči in jo zamišljeno gleda, je Lorenza nadaljevala v zadregi:

— Oprostite mi ta izliv gorja, ki pomeni za vas žalitev. Edino moje opravičilo je v tem, da srcu ni mogoče zapovedati in da mi je on opetovano zatiral, da je ločen, da ga ne ljubite več in

da se presneto malo zmenite za njegovo ljubavno razmerje z drugo. Ali je res?

— Res je, Narajana nisem mogla ljubiti. Onusil se mi je njegova razuzdanost in lahkomišelnost, ki ga je vodila pri zapeljevanju žensk. Njegovo vedenje napram vam in vašemu soprogu je bilo aedostojno. Izdajal se je za markizinega prijatelja in porabil njegovo odsojnost, da je vas zapeljal. Ko ste uničila možovo srečo in čast, je prišlo do katastrofe. Ubogi Marko je vas zadavil in to ga je tako peklo, da je kmalu tudi sam umrl.

— Kaj? Tudi Marko je umrl? — je zašepetala Lorenza in se zgrudila v naslonjač.

— Da, ne preostaja vam drugega, nego moliti zanj in za svojega zapeljivca. Delajte pokoro in porabite življenje, ki vas še čaka, zato, da vam bodo grehi odpuščeni.

— Povejte mi vendar, kaj je bilo vzrok moževe smrti in kako dolgo sem ležala v letargiji. Skratka, pojasnite mi vse, kar se je zgodilo od trenotika, ko sem omedlela, — je dejala Lorenza plaho.

— Danes vam ne morem odgovoriti. Dovolj ste že izmučeni in treba bo misliti na počitek. Vzemite te pomirjevalne kapljice in ležite v sosedni sobi na divan. Jutri pa izveste vse, kar vas zanima.

Drugo jutro je Nara povedala Lorenzi, da ni ležala v letargiji, marveč da je bila mrtva in da je mislila od njene smrti nad pol stoletja. Omenila je tudi, da ji je Supramati določil znatno vsoto tako, da ji ne bo treba trpeti pomanjkanja. Zato se lahko po svoji uvidenosti vrne v svet ter si poišče moža ali pa odputuje z njo v Indijo, kjer se bo lahko mirno odločila glede svoje bodočnosti.

Vest, da ji ne bo treba več služiti vsakdanjega kruha s prodajanjem lastnega telesa, je pomirila Lorenzo. Bila je torej takoj pripravljena spremljati Naro in njenega moža v Benares. Do odhoda je posekala razne cerkve in iskala grobnice svojih znancev, da bi molila za njihove duše. Posebno dolgo je klečala pred možovo grobnico. Čez dva tedna so odputovali vsi iz Benetk ter se ustavili na otoku Cipru, kjer sta našla Lorenza in Tortoz varno zavetišče.

V temni viharji noči je odplul iz pristanišča čoln, v katerem so sedeli trije nesmrtniki, ki se niso bali ne valov, ne viharja. Cim so izginile v megli zadnje pristaniške luči, se je pojavila na burnih valovih skrivnostna ladja, ki je čakala z razprostrtimi jadrji svoje potnike.

Supramati si ni bil na jasem, kako dolgo je trajala vožnja po valovečem morju. Čudni občutki

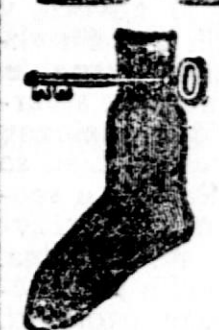
so ga obhajali, ko je ladja pristala k samotni skali, ki je krila v sebi največjo skrivnost. Osepe so sprejeli po občajnih ceremonijah. Drugo jutro je stopil Sopramati v snežnobeli tuniki pred oltar. Vrhovni svečenik je zopet klical po vrsti vse prisotne. Vsakemu je vril iz kečha na glavo nekaj kapljic skrivnostne tekočine. Supramati, Nara in Dahir so bili zadnji.

Starec jim je zapovedal poklekati na stopnice pred oltarjem, sam je pa odnesel kečh na oltar. Nato se je vrnil, objel Supramati in ga poljubil.

— Srečen sem, dragi brat, da te lahko pozdravim tu kot dostojnega in koristnega člana naše bratovščine. Ostal si mož beseda. Bogastvo te ni preslepilo, vračša se k nam s čisto dušo. Zdi se, da boš stopiti na trajno pot višjega posvečenja. Toda zdi se mi, da te je strah težkega dela in naporov. ki te še čakajo. Ne boj se dragi brat! Želja in volja premagata vse težave. Z neumornim delom in samozatajevanjem se boš polagoma približal nezna nemu svetu, kjer kraljuje stvarnik vseмира. Bra Ebramar te seznani z višjo magijo. Pomislite vsi da je nesmrtnost težko breme in da je naša dolžnost olajšati agonijo starega, umirajočega sveta ter naseliti nov planet.

Starec je poklical Naro

NOGAVICE KLJUČ

so najboljše in najcenejše kajti trpečnost enega para nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

je ista kot trpečnost štirin drugih parov. 60-1

Pojavila in pravičljiva enj

Politične vesti

— **Parlamentarne božične počitnice.** Radi bližajočih se božičnih praznikov odide narodna skupščina na skoraj polmesečni mesec trajajoče božične počitnice. Narodna skupščina ima pred božičem rešiti le še obrtni zakon in pa zakon o nošenju orožja, ki sta bila sprejeta v odobrih.

— **Potovanje finančnega ministra v Ameriko.** Finančni minister dr. Stojadinović je včeraj posetil ministrkega predsednika Nikolo Pašiča ter se z njim posvetoval o posojilu, ki ga namerava država najeti v Ameriki. Skleneno je, da uporabi finančni minister parlamentarne počitnice za to, da odputuje v Ameriko ter tam uvede direktna pogajanja z bančnimi skupinami, ki so pripravljene dati naši državi posojilo. Nekateri listi navajajo imena nekaterih bančb skupin. Pojavila se zopet skupina Bloor & Company.

— **„Kurier Lwowski“ preneha izhajati.** Stari lwowski dnevnik „Kurier Lwowski“ je prenehal izhajati. Splošno je opaziti v poljskem dnevnem tisku veliko krizo, ki jo povzročajo ogromni izdatki na eni strani ter na drugi strani pomanjkanje naročnikov, odnosno inzeratov. Na čelu lista, ki je vedno v svo odločnosti zagovarjal pravice poljskega naroda in z vneto zastopal idejo praktične slovenske vzajemnosti, sta bila narodni delavec in sedanji senator Wyslouch in bivši zastopnik zunanjeja ministrstva Jan Dubski.

— **Nemški sodniki v Borou so dobili poziv, da naj si izberejo za svoje nadaljnje službovanje kralje v fužinskih provinciah Italije.** Med Nemce v Dadižo pridejo italijanski sodniki.

Nedusegljiva glede trajnosti in jakosti žarenja!

Naravnimo 72 sekunde Tohar!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 9 decembra 1925.

— **Vstop v samostojno demokratsko stranko.** V samostojno demokratsko stranko je vstopil veleugledni beogradski trgovec Milutin Stanojević. Igral je dolga leta ugledno vlogo v predvojenski samostojni demokratski stranki, ki jo je, kakor znano vodil Davidović. Bil je dolga leta predsednik parlamentarnega poslaniškega kluba. Zastopal je timoški okraj. Po ujedinenju se je umaknil iz političnega življenja. Sedaj je Stanojević prijavil svoj vstop v samostojno demokratsko stranko in je že sodeloval na zadnjem njenem kongresu. Pribeleževanja stranka je s Stanojevićevim pristopom znatno ojačila svoje pozicije v Beogradu.

— **Ministrski predsednik odzdravi.** Ministrski predsednik Nikola Pašić je po poročilih iz Beograda popolnoma okval. Rdeči prehuduga mraza (— 20 do — 22° C) ne sme pašić zapustiti svoja stanovanja. Na spregleda ministre, ki mu poročajo o tekočih zadevah.

— **Odlikovanje v ministrstvu pravde.** Z redom sv. Save IV. stopnje je odlikovan inšpektor v tem ministrstvu g. Josip Kavčič.

— **Odlikovanje Kragujevca.** Predsednik češkoslovaške republike, dr. Masaryk je odlikoval mesto Kragujevac z redom »Voljnega križca«. Odlikovanje bo izročil mestni upravi Kragujevca osebno češkoslovaški poslanec v Beogradu g. Seba, na svedčaji seji tamošnjega občinskega odbora.

— **Iz državne službe.** Premješčen je iz Maribora v Konjice ekonomski uradnik Ivan Kosi.

— **Nov načrt zakona o visokih šolah.** V prosvetnem ministrstvu sestavljajo nov načrt zakona o visokih šolah. Ta načrt nameravajo izgotoviti do konca tega meseca, kakor se bo v sredini januarja najbrž predložil narodni skupščini.

— **Proti analfabetizmu.** Še oddelek za ljudsko šolstvo je po nalogu prosvetnega ministra naročil šolskim nadzornikom, da pridejo v svojih okoljih nove analfabetske tečaje. Tečaj naj se vrše pri ljudskih šolah, učitelji naj pa bodo voditelji tečajev. S posebno vneto treba ustanavljati analfabetske tečaje v Bosni, Črni gori in v Južni Srbiji.

— **Sela ženskega saveza.** Koj po povratku naših delegatov s sestanka ženske Mlade antantne v Atenah, se bo vršila pod predsedstvom g. Leposave Petković-Maksimović seja glavnice Narodnega ženskega saveza, na kateri bodo razpravljali o tesnejšem stiku med slovaškimi ženskimi savezi ter o potrebi ustanovitve splošne slovaške ženske lige.

— **Lisinski v Beogradu.** Še ta mesec bo zagrebško pevsko društvo »Lisinski« v Beogradu, kjer priredi dva koncerta. Pri koncertu se bo vršil pod vodstvom znamenitega italijanskega dirigenta Molinarija. Na koncertu bo »Lisinski« pel Beethovenovo »Miso solemnis«. Na drugem koncertu, ki se bo vršil pod umetniškim vodstvom Krešimira Baranovića, dirigenta »Lisinskega«, bodo peli zagrebški pevci moderne zbirke skladbe.

— **Narodna univerza v Kragujevcu.** Skupina intelektualcev v Kragujevcu je sklenila ustanoviti narodno univerzo in začet prireditelj poljudna javna predavanja. Predavanja se bodo vršila vsako nedeljo v prostorih gimnazije.

— **Propagandni film o jugoslovanskem Primorju.** V nedeljo so na Sušaku v tamkajšnjem kinu »Baikana« predvajali nov film o jugoslovanskem Primorju. Film, ki je izdelan z vsemi modernimi tehničnimi pripomočki, je prav dobro uspel in prikazuje naše kraje od Sušaka do Dubrovnika. Filmski operater je posnel tudi kraljevo vilo »Odilom« pri Selcih in našega prestolonaslednika Petra, ki se igra ob morju. Film je dolg 1200 metrov. V kratkem ga bodo predvajali na dvoru v Beogradu in nato najbrž v naši državi, kakor se od- da v inozemstvo v svrhu propagande za jugoslovansko Primorje.

— **Iz Novega mesta nam poročajo:** V ponedeljek se je vršila lepa in glasnica slavnostna dekoracija Janka Lebarja. Ta dan je v Narodnem domu ob 10 uri dopoldne zborovale učiteljsko društvo za »vomeški okraj«. Pred zborovanjem se je vršila omenjena slavnost. Slavljenca je učiteljsko viharno pozdravljalo. Zaradi obolenosti g. srečnega poglavarja je slavljenca nagovoril g. srečski referent g. Matko ter omenjal njegove zasluge na prosvetnem polju. Nato je slavljenec vstal ter se v verzih zahvalil, rekoč: »Prišel ste mi s svetom — go- spod predstojnik: lepo hvala! — Sre- ce najde mi besed, — da duška bi cutlom da- lo! — Pač vreden nisem teh častí, — ki v- venec meni svet jih spleta, — saj, kar za- narod mož stori, — do l'nost njegova le- je sveta! — Za sveto domovinsko stvar — srce je moje plamenelo, — naj je beasel še- tak vihar, — bilo je vztrajno moje delo! — Za naraščal, naš mladi rod, — že zvon- som pero zastavil, — vodeč ga na poštenja- pot, — agovorno sem naš dom mu slavil! — In glejte: trud ni bil zaman, — sadove vi- dim že gorče, — ko mladi rod tsem srce- vdan, — v očesu solza mi leskeče! — Star

sedemdeset sem že let, — nad veka pol se s pismom trudim, — peresa ne odložim pred, — dok se pod težo let ne zgredim! — Gospod predstojnik pa prošnjo — lakreno to mi dovolite: — Tja v Beograd kralju pri- srčno zahvalo moje sporočite! Jaz mu do konca svojih dni — ohranim srce verno- vdan; — Naj Aleksander kralj, živi! — zaključite, gospodin, z mano! — Gromo- vit »živio!« je zagrmel po dvorani. Nato je vstal gimnazijski direktor g. škrlj ter po- hvalil svolasega slavljenca, ki je vkljub svoji visoki starosti vendar še duševno čil, kar svedoči njegovo vztrajno literarno de- lovanje in tudi ravnokar prednašana pesem. G. Josip Moč z etič, na čelu deputacije pri- morskih Slovencev, Lebarovih ožjih roja- kov, je prestrno pozdravil slavljenca in mu čestital k najvišjemu odlikovanju. — Po- polno ob 15. so se Lebarovi prijatelji zbrali pri Stemburju v Kandiji Vršile so se napitnice, a tudi slavljenec je imel ču- stven nagovor. Dolžnost nas veže, da izre- čemo posebno zahvalo »Učiti. društvu za no- vomeški okraj, ki je iz svojega plačala ta- kao za red in diplomu ter je slavljenec pogostilo in mu naklonilo tudi lepo darilo. Vsa čast takemu rodoljubnemu učitel- stvu!

— **Iz Kamnegorice nam pišejo:** Raz- mere pri kromarskokomunoristični železarski zadrugi so postale bojnepne. Stara Industrija propada od dne do dne. Odkar ji stoji na čelu župnik Oblak, ki naj bi se raje brljal za cerkev mesto za politiko in kupčijo, omenjena zadruga hodi rakovo pot. Pre- teklet dni so odpustili od dela nad 90 de- lavcev in po večini družinskih očetov. Kaj bo z družinami? Gotovo, da bodo morali prejemati nekaj časa vsaj državno podpo- ro, ali tudi to je le malenkostno in ne mo- re trajati večno. Kako pride država do tega, da podpira toliko brezposelnih, ki so voljni delati, so dobri delavci, pa jim manjka dela radi slabega gospodarstva ti- stih, katerim so zaupali vodstvo zadruge. Višek duševne kulture in socialnega ču- stva, ki ga imajo pri vsaki priliki na je- ziku, pa so pokazali krščanski voditelji za- druge s sledečim činom: Kamnegoritan- domačin je ustanovil v Kamnegorici delav- nice za izdelovanje pletenih, kjer ima za- poslenih mnogo delavk in si s tem delom dokaj lažje služijo kruh kakor popel. Ko so kovalce želele To podjetje, skrbno vo- deno od domačina, ki ne šteje ne časa in ne denarja za dobrobit svojih rojakov, je trn v peti kromarski zadrugi gospod in zato neprestano zasmejuje podjetnika samega, kakor tudi delavke. V soboto zve- čer so zadržani imeli Miklavžev večer, kamor so povabili tudi delavke pletarice, ki so se pridružile tudi deklečice. Da sme- šito podjetje, kjer so zaposlene, so jim dali kot Miklavžev darilo nekakšno skrupu- ceno pletenico, češ to so novi kamnegoristi- pletarski izdelki. S tem so ponovno poka- zali, kako je pri njih razvit krščanski in socialni čut do bližnjega.

— **Pravilnik o zaposlovanju inozem- skih delavcev** je šel v »Uradnem listu« št. 108, na kar opozarjamo zainteresirane.

— **Najnižja temperatura na zemlji** je bila do sedanjih časov izmerjena v Vrh- janskem, ki velja za mrzlotni tečaj v Sibi- riji, v letih 1885 in 1892 z — 68 stopnjami. Ker živo srebro pri — 39 stopnjah zmur- ne, se uporablja pri merjenju tako globo- kih temperatur alkoholi in v novejšem času tudi tolnol. V prosti atmosferi na naših ši- rimah se dobi tako nizke temperature pri- bližno v višini 10 km nad zemljo.

— **Smrtina kosa.** V Gorici je preminula v visoki starosti 76 let ga. Ana dr. Kav- čičeva iz znane narodne rodbine. Pokopnica je bila v narodnih krogih splošno priju- bljena in spoštovana. Bila je mati slobske- ga ljubljanske Splošne elektrodrube L. Kavčiča. Blaz ji spomin!

— **Nesreča ali zločin?** Pod tem na- slovom smo te dni poročali, da so dobili v vlaku med Zagrebom in Čakovcem pri- ligo neke 20-letne Veronike Frank, ki ima svoje sorodnike v Stari Novivsi pri Ljutomeru. Sedaj se je uganka razrešila ter se čita kot tužna odisejca nesrečne- ga dekleta. Veronika je služila pri neki rodbini v Zemunu, od koder se je odpe- ljala dne 20. nov. proti Zagrebu, da po- išče očeta, ki pa živi pri Ljutomeru. Med vožnjo se je revidir zmešala. V Osijeku jo je baje prevzel državni bolničar, neki Jos. Krajnc, da jo spremi v Ljubljano na o- pazovalnico. Bolničar pa je dekle v Zagre- bu izročil sprevedniku, da jo v Zidanem mostu izroči našemu spremljevalcu. Med vožnjo iz Zagreba je na neki postaji vsto- pil dimnikar, ki se ga je reva tako pre- strašila, da je skočila iz dirajočega vla- ka, pri čemer se je udarila na kolenu ter izpustila klebuk. Hotela se je vrniti v Za- greb, a jo je zalotila noč. Drugi dan se je nesrečnica potikala po Podsedu, zato jo je občinski redar odvedel k sreskemu po- glavarju v Zagreb, a sresko poglavarstvo jo je izročilo policiji, da jo spremi v um- obolnico v Stenjemcu. Tam pa je niso ho- teli sprejeti, ker ni imela nikakih doku- mentov, narkar jo je zopet prevzela poli- cija, ki pa jo je menda slabo čuvala, kajti

dne 23. novembra je v čakalnici III. raz- reda v Zagrebu skočila proti nekemu sta- rejšemu možu mlada deklica, ga obšla in začela poljubovati med veselimi vzklaka- njem. »Oče moj, kako težko sem čakala, da te zopet vidim! Moč se je zaman bral- nil njenih objemov in poljubov ter kon- čno poklical redarja, da ga reši. Policija sedaj zaman išče dozdevnega bolničarja. Med tem se je iz najdene priloge zadeva pojasnila. Nesrečno Veroniko so dne 6. t. m. iz zagrebške opazovalnice oddali v umobolnico v Stenjemcu.

— **Vojaški begunc** in tat. Anton Ci- zeli, rojen 1899 leta v Dedji vasi, občina Pišce, opetovano predkaznovan, je po- begnil iz garnizijskega zapora v Mariboru ter odnesel kompletno vojaško obleko in bodalo. Cizelja pa iščejo tudi zaradi raz- ličnih tatvin, tako je ukradel nekemu kme- tu v Drčki 3500 Din vrednega konja, v Bu- kovci pri Moškancju Martinu Vrbančiču za 933 Din obleke.

Popust

do božičnih praznikov v moderni konfektiji

Jos. Rojina - Ljubljana

iz Ljubljane

— **Tedenski zdravstveni izkaz.** V dobi od 1. do 7. t. m. je bilo v Ljubljani 34 ro- stov, in sicer 20 dečkov in 14 deklic, umrlo pa je v isti dobi 14 oseb in sicer 9 moških in 5 žensk, izmed teh 6 domačinov in 8 tujcev. Vzroki smrti so bili: 2 slučajne črke, 3 rak, 2 srčni hibi, 1 vnetje črevesa, 1 ne- zgoda, ostali slučajji so razne druge bolezni. Izmed nalezljivih bolezni s a bila prijavlje- na 2 slučajja duševnega kašlja in 1 slučaj legarja.

— **Predavanje o jamski lavni Jugosla- vije** (s skiptičnimi slikami) priredi Dru- štvo za raziskovanje jam v četrtek dne 10. t. m. ob 18. uri v balkonski dvorani Uni- verz. (Dvorac I. nadst.). Predaval bo g. univ. prof. dr. J. Hadži. Vabljeni so vsi prijatelji prirode in Krasa. Vstop prost.

— **P. n. gosp. trgovcem in industri- alcem!** Zgodaj je že pričel pritiskati bud- nraz, mi in naša deca pa pogrešamo tople obleke in obuvila. Zato se obračamo do Vaših plemenitih src z vročo prošnjo, da znanjate bodo nas najbednejših slepih in nam po možnosti kaj darujete. Milodare sprejema pisarna »Podpomoča društva sle- pihi, Wolfova ul. 12 (dvorščak), Ljubljana.

— **Božični prazniki.** Nelzmerna beda nas si li, da se v tem času, ki je najhujši, obračamo do usmiljenih src s prošnjo, da nam olajšajo bečo in pripravijo vsaj malo veselja naši deci in nam za Božič. Milodare v denarju in blagu sprejema: »Podpomo- društvo slepihi, Wolfova ul. 12 (dvorščak), Ljubljana. — Na željo pošljemo tudi polož- nice.

— **Film »Moč in lepota«** se je večeraj kot premijera predvajal v »Kino Matica«. Se noben film ni v Ljubljani vzbudil toli- ko zanimanja, kakor baš »Moč in lepota«. In to po vsej pravici. Film nam kaže pota kako je treba vzgajati telo, da ostane zdra- vo in krepko. Nazorno se lahko vsakdo pouči, s kako majhnimi sredstvi se mo- rimo izogniti boleznim in propadanju telesa. Vsaka žena - majka d-bi iz filma nešteto navodil, kako naj vzgaja otroke - dojenčke, malega fanta in deklečo ter odraslo devoj- ko, da bodo zdravi, krepki in lepi. Film pride do zaključka, da nam morejo naravna vzgoja, sport in telovadba ne le vzgojiti zdrav in krepak narod, ampak tudi nadomestiti vojs- ko. Dober sportnik in telovadeč bo tudi vztrajen vojak, ako ga bo domovina potre- bovala. To je tudi dokazala Anglija v sve- totni vojni. Torej pojdite matere si ogled- dat ta film in vaši otroci vam bodo hvalič- ni, ako se bodejo po njem ravnali.

— **Starošinska zveza »Triglava«.** Red- ni letni občni zbor Starošinske zveze »Tri- glava«, Maribor, se vrši 20. decembra 1925 in sicer v Celju, Celjski dom, ob 16. uri po- poldne. Dnevni red: Pozdrav predsednika. Čitanje zapisnikov. Poročila funkcionar-jev. Premestitev Zveze v Ljubljano. Pre- mestitev centrale iz Zagreba v Ljubljano. Volitve odbora in slučajnosti. Radi važ- nosti sporeda je določen zbor v centralno le- žem Celju in se vabijo na zbor vsi sta- rešine. — Odbor.

— **Klub esperantistov v Ljubljani** pri- redi v soboto dne 12. t. m. v proslavo roj- snega dne dr. Zamenhofa, avtorja esperan- skega jezika, v dvorani Kazinske akademije z nagovorom, petjem, godbo in deklaraci- jami. Temu sledi prosta zabava in ples. Pri akademiji sodeluje tudi naš priljubljeni operni pevec g. L. Kováč. Začetek ob 20. uri.

— **Na komornem koncertu,** ki ga začel- kom prihodnjega tedna priredita pod okri- ljem Filharmonične družbe brata Zika in konservatorijski profesor Janko Ravnik, so bodo izvajali sledeči komadi komorne glas- be: Vit. Novak: Trio za goši, čelo in klavir, op. 27; Rih. Strauss: Sonata v os- du- ru za goši in klavir; Bedřich Smetana: Trio v g-molu za goši, čelo in klavir. Vse- to točke se privikrat javno izvajajo v Ljub.

ljani. O posamnih točkah sporeda bomo še poročali; publiko pa obveščamo, da se do- bijo sedeži od srede popoldne dalje v pred- prodaji v Matični knjižarni.

— **Uprava Narodnega gledališča v Ljub- prosi p. n. abonente, da blagovolijo poravnati četrti obrok abonmaja najkasneje do 14. t. m.**

— **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljub- Nujno važne vaje: sredo ob 18.15 ali, ob 20. tenor, v četrtek ob 18.15 ves meša- ni zbor. Srečo pred koncertom. — Odbor.**

— **Krasna izbira otroških oblek** in pla- škov, Stari trg, Kristofič-Bučar.

— **Na novinarskem koncertu** je bil v garderobnem prostoru Glasbene Matice za- menjan dežnik Lastnik pogrešanega dežni- ka naj se zgleda v ravnateljstvu Mostne hramnice Ljubljanske.

— **Vabilo na občni zbor ZBZ,** ki bo dne 18. decembra t. l. ob pol 5. uri popoldne v hotelu Union (Rožce) s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora in nadzorstva; 2. volitve, 3. stazovske zadeve in pervašira

Nenavadno huda zima v Srednji Evropi

Najhujši mraz v Jugoslaviji. — Danes na ljubljanskem polju 22° C. — Volkovi v Bosni in Južni Srbiji. — London najtoplejše mesto.

Naravnost zagoneten je val letošnjega sitnega mraza. Proti Balkanu je namreč zi- ma mnogo huša kakor v Alpah. Došim je bilo ne. pr. vrh Obira le — 40, na Semer- gu — 6, so imeli na Sarajevskem polju dne 7. t. m. — 30°, na Paleh (znano gorišče je- tovišče blizu Sarajeva) pa celo — 32°.

Tako hude zime v Srednji in Hercego- vini ne pomnijo nastarejši ljudje. Tudi v- rbi, imajo nenavada to hudo zimo, ponekod nad — 25°. Po Hercegovini so pverh div- jali silni snežni viharji, ki so razkrili in pu- drili več hiš in celo vrs. — hrzlovinih dru- gov. Ponekod leži nad 3' in snež. Ta je pro- met sploh nemogoč. Mnogo oseb je na ro- tu zmrznilo. V Bosni in Srbiji imajo pa še veliko nadlego vsled volkov. Sestradin- zverji v tolnah napadajo ovčje staja, a tudi ljudi se ne bojijo. V Bosni so volkovi razgrzali kmeta Pera Antiča, ko »h je in- tel prepadli od ovc. Mavir je ja več dni brez vode, ker je vodovod zamrznil. Vsed snežnih zarvetov in zledenosti je ustav- len promet na prizih Travnik—Struga, Tetovo—Kicevo, Štip—Rodovište, Prizren—Vraniste. Tudi čez Popovo polje v Her- cegovini ne morejo vziti vlaki, s tudi hr- zlojavna in letosrska zveza je prekinjena, ker so žice potrkane. Ob morskih obalah tko na severu kot v Albaniji so imeli ve- like poplave, nato pa je takoj začelo zamr-

Iz Celja.

— **Nevljudnost na celjski pošti.** Prosim, da na notico v Vašem cen. listu št. 275 od 3. decembra t. l. uvrstite tole moje poja- nilo: Zavračam poskodovane bankovce in zahtevam pravilno izpolnitev čekovnih po- ložnic, ker po obstoječi predpisi to mo- ram. Da bi pa zavrnila neko popolnoma pravilno izpolnjeno čekovno položnico, ali pa, da bi kateri stranki vrgla denar po tleh, da se je vse razletelo po kotih, je izmišljio- tina. Klasifikacija o vestnem uradovanju pa sprejemam samo od svojih predpostavlj- nih, nikakor pa ne od osebe, ki me v listu napada, ne da bi imel poguma, da bi se po- pisal. Na dan s podpisom, da si lahko po- iščem zadoščanje. Ako se pisec ne bo javil, bo vedela vsa javnost, da me je po krivici napadel. — Ana Kokalj, poštna uradnica v Celju.

— **c Porota.** Obsojda v Belčevem pjo- cesu. V ponedeljek ob 20. uri je končal tridenadni proces pred poroto, v katerem so se zagovarjali radi hudodelstva goljufije lesni trgovec Viktor Belič, Mira Černe in Dore Ogrizek. Porotniki so Beliča in Černe- tovo spoznali krivim. Viktor Belič je bil obsojen radi hudodelstva goljufivo krade, tatvine in zaljenja javnega namočena na dve in pol leta težko ječe, Mira Černe na 8 mesecev težko ječe. Dore Ogrizek pa je bil oproščen. — S tem slučajem je bilo po- rotno zasedanje zaključeno.

Iz Maribora

— **Na ustanovitve državnih obrtne šole** v Mariboru se vrše pogajanja med me- stno občino in državo. Šola namreč mi- silijo nastaniti v poslopju dekliške šole »Vesna« (bivši »Töchterheim«), katero po- slopje je last mestne občine. Ker bi bila obrtna šola velike važnosti za Maribor, je pričakovati, da bo mestna občina dala po- slopje v ta namen državi v najem.

— **iz šolske službe.** Za profesorja na realki je imenovan g. J. Rojšek. Za razpi- sano službo upravitelja na IV. osnovni de- škli šoli je 9 prosilcev, med njimi tudi biv- ši mariborski župan g. Grčar.

— **Na razširjenje parka v Magdalen- skem predmestju** je mestna občina naku- pil več sosednih parcel. Park razširi in modernizo uradi Magdalensko olepševalno društvo, ki je za ta namen naprosilo ma- stro občino za 30.000 Din podpore.

— **Nova mestna hiša** v Franciškan- ski ulici pod streho. Še pred osmimi me-

nje potnih stroškov, 4. aločajnosti. Zaradi važnosti dnevnega reda vabimo gg. kolege k polni udeležbi. Odbor.

— **Glani Nabavljajne zadruge državnih nameščencev** v Ljubljani se opozirajo na izredni občni zbor, ki se bo vršil v petek 11. decembra 1925 ob pol 8. uri zvečer v Mestnem domu Ker je dnevni red izredno važen, volitve itd., prosimo za točno in pol- noštevilno udeležbo. 2072-a

— **Šolski tat prijet.** Poročali smo že, da so iz hodnikov raznih šol, posebno v Siskli, izginile učenkam volnene jopice. Se- da je policija zaradi teh tatvin aretirala ne- kega Jos. Krička.

— **Redka ugodna prilika** se nudi vsako- mur pri nakupu ševljev, ker tovarna šev- ljev Peter Kozina Ko. Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lasno ceno, dokler traja zaloga. Vse blago je garantirano najboljšje kvalitete, prodaja pa se samo v lastni podružnici v Ljubljani na Bregu št. 20. 225/n

zovati. Skadar je čez polovico v vodi, oz. v ledu.

V Ardenih na belgijski meji je zapadel snež nad 2 m, da je ves promet ustavljen. Celo v Siskli je zapadel snež. Zanimiva abnormnost je, da imajo v Parizu hudo zimo kot v Londonu. Ob cel atlantski oba- li je maksimalni mraz. Donava je v zgor- njem toku popolnoma zamrzla. V našem Primorju se tudi ne pomnijo tako hude st- ne. V Trstu in Gorici so imeli predvečer — 40°.

Na ljubljanskem polju ob Savi je bilo danes (9. t. m.) — 22° Celzija. Ljudje s stra- hom pričakujejo, ako se bo mraz še stop- nejval.

Vsa poročila ugotavljajo, da vlada v Jugoslaviji najhujši mraz.

— **Gradec, 9. decembra.** Današnja nočna temperatura — 17° C.

— **Zagreb, 9. decembra.** Danes ob 11. temperatura — 11° C. Železniški promet so- lo oviran. Vlaki iz Beograda velike, eao- urne zamude.

— **Ljubljana, 9. septembra.** Ze teden dni trajajoči mraz traja z vso strogostjo tal. Danes ob 7. uri zjutaj e bila tem- peratura — 22° C. Radi mraza je zmrznl po ceveh plin, zato so nastale v obratih, ki rabijo plin, velike obratne težkoče. Da- nes oolndne temperatura — 13° C.

seči je začela mestna občina graditi veli- ko tritrostropno stanovanjsko hišo, a že dne 5. t. m. je prišla pod streho, kar se je na svečan način proslavilo v navzočnosti g. župana dr. Jos. Lečkovarja, predsednika gradbenega odseka g. dr. V. Kaca, gradbe- nega nadzvetnika g. ing. A. Černeta, viš. inšpektorja g. Fr. Madleta, stavb. podlet- nika g. Iv. Živica in vsega delavstva. De- lavci so bili primerno obdarjeni. G. župan je pri tej priliki napovedal, da bo mestna občina na spomlad naadljevala z zidanjem nadaljnjih stanovanjskih hiš.

— **Divje svinje** so se pojavile v lo- višvih divjoposelnika Perka v Kamnici, ok- roma pri Sv. Križu. Dosedajni lov so bili brezuspešni. Po sledovih soditi, je ena te redke divjadize izredno velika.

— **Gostilno Černogovšek** (napis se že vedno glasi Tschernouschegg) na koncu Aleksandrove ceste pri Krčevini je kupil na dražbi mesar Konrad Kirbiš.

Julijska krajina

— **Ji dva diplomatska izpita.** Na trgovinski visoki šoli na Dunaju sta napravila diplomski izpit g. Fran Koruza iz Gabrij na Vircavencu in g. Konrad Lenassi iz Hencov pri Postojni.

— **Smrt dobrovolca.** V Kanalu je umrl bivši dobrovoljec Ivan Bavdač. Povrnit se je sicer živ iz bojnega vinarja, ali doma je podlegel sušici. Mlad je moral v grob. Pokojni Bavdač je bil idealen mladenič, zato pa je mnog. upel in umrl, kakor vs. Aleš rod stop- nicami od gladi — zapuščen od vseh, kakor pripoveduje neki njegov tovariš v tržški »Edi- nosti«. Kanalska Čitalnica se je z nagrobo- no pesmijo posločila od blegega Ivana Bavdača. Časten mu spomin!

— **Manifest novega prelektja.** Novi tr- žaški prelekt Gastl je izdal ob svojem na- stopu manifest, v katerem po rimsko (fa- šistovski) pozdravila oblast in fašistovski organizacijo, zagotavljajoč, da bo veren izvrševalec zakonov in naredb sedanje vlade. Potom izvrševanja zakona, želene narodne discipline in uspešnega dela se tvori sreča domovine in se krepki večina nove Italije, ki hoče biti luč civilizacije, jamstvo pravice, združevanje duhov in čuvarica miru med narodi. Sodili ga bomo seveda po delanji. Kakšno pa je stališče fašistovske organizacije v Julijski Kraiini proti »drugorodcem«, je predobro znano.

Žrebanje sokolske loterije za Tabor dne 15. decembra

Senzacija dneva!

Ogromen uspeh!

De zadnjega kotička napolnjene dvorane.

Pridite majke, da ohranite svo- jim sinom in hčeram zdravje in lepoto!

Moč in lepota

SPOZNAVAJMO SAMEGA SEBE!

Opozorjamo si občinstvo, da včeraj ni dobilo več sto obisto- vačev vstopnic, ker jih niso naročili v predprodaji.

Predprodaja vstopnic vsak dan od 10—1/1 in od 3 ure naprej.

Predstave se vrše točno ob: 4, 1/6, 1/8, 9.

Elitni kino Matica

Gospodarstvo

Davčna preobremenitev Slovenije

Iz tega zakona sledi ravno nasprotno od tega, kar boče ugotoviti gosp. delegat: Dočim je bil davek na vojni dobiček za vojni leti 1919 in 1920 določen zakonodajnim potom, dočim so se zakonito povišali in določili davki ter pribitki na zemljino, hišne davke, občno pridobitno, rentno in plačarino, in dočim je bila pozneje zakonito uveljavljena relacija 4 : 1 za izmenjavo kronske v dinarsko valuto, je ostal protizakonit vsak predpis in protizakonito vsako pobiranje vojne pribitke na osebno dohodnino, ker ta vojni pribitek v l. finančni zakon ni bil sprejet, ampak se je od naše slovenske davčne uprave po 31. decembru 1918 predpisal in pobiral abuzivno in samovoljno brez zakonite privoljenja zakonodajalca! Poznejši finančni zakoni (dvanajstst) tega nezakonitega dejanskega stanja po n-šer mnenju niso več popravili in v legalno stanje spremeniti mogli, kajti od leta 1921. dalje je ščitila davkoplačevalca Vidovdanska ustava, ki davkoplačevalcu ne da po mnenju gosp. delegata — le postulat do enakih državnih davščin za vse ozemlje, ampak pravico, izpodbijati vsako posebno in neprimerno davščino kot protustavno; saj je vsaka ustava kardinalni zakon o pravicah in dolžnostih državljanov!

S tem treba zapustiti stranski tir teorije, na katero je vprašanje davčne preobremenitve spravil tudi tukaj gosp. delegat s svojimi »ugotovitvami«. Morda se bo nudila kdaj — v sili davčnih težkoč! — preces to vprašanje pred upravno sodišče in državni svet, pred katerimi najvišjimi sodnimi dvori so se že tolikokrat izkazale uredbe naših finančnih oblasti kot fiskalno nevezdržljive in celo krivične!

Praktično velja pa zastaviti vprašanje: I. Kako je mogoče — brez posebnega finančnega zakona — opravičiti predpis in pobiranje državnih doklad in državnega davka (invalidskega in komornega davka) na pribitek, osebno na specialni slovenski vojni pribitek na osebno dohodnino?

Odgovor: Tukaj bodo morali prizadeti, ako ostane davčna uprava na svojem krivičnem fiskalnem stališču, na vsak način iskati od pomoči na upravnih sodiščih.

2. Kako je mogoče, da Dalmacija, ki po zadnji gosp. delegata plačuje iste davke in pribitke kakor Slovenija, plačuje sorazmerno z ostalo državo povsem primeren in po številu prebivalstva celotno prenežen državljani?

žavni davčni prispevek, dočim mora okrajniti in od morja odrezana Slovenija prispevati namesto ene dvanajstine ali kar bi bilo gleda na večji promet morebiti še primeren, ene destine ali ene devetine, kar eno šestino, od nekaterih davkov pa celo kar eno petino in eno četrtno državnih davkov, torej daleč za, 100 % več kakor bi se ji moglo v najstrožjem slučaju naložiti, ne glede na ogromni nadpovprečni prispevek Slovenije na posrednih davkih? Potem ni čuda, ako se nam zdi fiskalizem, od kraja lahek komar, ki si je izsahal nekaj kapljic naše krvi, danes kot ogromen vampir, ki teži na našem gospodarstvu in pije srčno kri iz že odprtih ran!

Odgovor je le eden: Ali ne pozna dalmatinska delegacija Sloveniji naloženega vojnega pribitka na osebno dohodnino in novih davkov na te pribitke (o tem se še poizveduje) ali pa je finančna delegacija za Slovenijo po svojih okrajnih davčnih oblastih davčne vaje tako nevidno napela, da že škripljejo in pokajo davčniške naše kosti. — Upati je še, da odpomore apel cele slovenske javnosti na naše cenilne komisije, ki imajo več pravic kakor se jim dozdeva, morebiti pomore še klic za pomoč na uvedine in pravilne davčne organe, katere mora boleti srce, ako vidi, kako gre do na davčnih bremenih že leta in leta desetice in desetice milijonov kron in dinarjev iz Slovenije za splošne državne potrebe z neprimerno visokim prispevkom Slovenije in to preko proračuna finančnega ministra samega! Ako to vse ne bo zaleglo, potem pač — Bog pomagaj in naši narodni predstavniki! — ljudska sodba pa pravi: Svaka sila do vremena!

Slavenska banka

Upravni svet Slavenske banke d. d. je na seji, ki se je vršila dne 2. decembra t. l., vzel za obžalovanje na znanje demisijskega podpredsednika in vodečega upravnega svetnika, gosp. Avgusta Praprotnika in je odobril izstop ravnatelja gosp. dr. Janka Kavčiča. Za bodoče vodstvo zavoda se je posredilo pridobiti dosedanjega namestnika generalnega ravnatelja Jugoslavenske banke, gosp. Pilitsa, ki v prihodnjih dneh nastopi svojo službo v lastnosti generalnega ravnatelja.

V lanskem letu provedeno povišanje delniške glavnice je imelo za posledico izpremembo v sestavi majoritnega konzorcija Slavenske banke. Nova skupina si je postavila načelom, pri se-

stavi bilance proceniti aktiva s posebno opreznostjo in rigoroznostjo. Temu je treba pripisati, da bilanca za l. 1924, potem ko se upošteva prenos dobička iz leta 1923, in se ob enem pritegnejo izkazane rezerve, završuje z izgubo Din 39.996.288,25. Občnemu zboru, ki je sklican za dan 23. decembra t. l. se bo predlagalo, naj se sedanja delniška glavnica, ki znaša Din 100.000.000, — s tem, da se izmenja pet starih delnic po 100 Din za tri delnice nominalne vrednosti 100 Din, zniža na Din 60.000.000, a ob enem naj se upravni svet pooblasti, delniško glavnico zopet povišati na Din 100.000.000.

Vse te mere kakor tudi temeljita reorganizacija vseskupnega poslovanja jamčijo za daljnji razvoj ter opravičijo jejo nade, da bo zavod skoro ponovno zavzel ono mesto, ki mu pripada vsled njegovih izvršnih zvez.

—g Poljski izvoz v Jugoslavijo. V poljskih trgostvskih krogih vlada po poročilu iz Varšave zadnji čas živahno zanimanje za izvoz poljskih izdelkov v Jugoslavijo. V prvi vrsti pridejo v pošev izdelki strojne, tekstilne in železniške industrije. Akcijo za organizacijo izvoza tih izdelkov v Jugoslavijo vodi samo varšavsko trgovinsko ministrstvo, ki je sestavilo poseben načrt in ob enem dalo interesiranim krogom na razpolago podrobne informacije o razmerah v Jugoslaviji.

—g Nov predlog o Obrtni banki. Odbor za Obrtno banko je prejel obvestilo finančnega ministra, da se določi za novo banko poleg predvidenih 30 odstotkov od državne razredne loterije še 3.500.000 Din iz proračuna za leto 1926—1927, v kolikor bi omenjenih 30 odstotkov ne absorbiralo državne vloge, ki znaša 40 odstotkov delniške kapitala. Odbor je ta predlog sprejel in zakon o Obrtni banki je bil v načelu sprejet.

—g Zakon o proračunskih dvanajstih mesecih za leto 1925. januar, februar in marec 1926 je izšel v »Službenih novinah« št. 276 z dne 1. decembra kot posebna priloga, na kar opozarjamo vse zainteresente.

—g Carinjenje prometnega materiala. Na seji carinske sekcije finančnega odbora, ki se je vršila 5. t. m., se je razpravljalo o carini na tračnice, signale in drugi železniški material, kakor tudi na železne cevi. Carina na tračnice je zvišana od 10 na 15 odnosno 25 zlatih dinarjev. Za cevi je zahtevala vlada zvišanje carinskih postavk, toda carinska sekcija je to zahtevo odklonila. Sprejeta je bila tudi pripomba, da se omenjeni predmeti osvobodijo carine dotlej, dokler jih ne bomo izdelovali doma.

To in ono

Kritično leto v zakonu

Mnogokrat se je že vprašalo, kateri čas je v zakonu najbolj kritičen. Navadno se misli, da je to prvo leto, ko se morata mlada človeka uživati v skupno bivanje in življenje ter je treba opiliti ali odpraviti nesoglasja in nasprotstva, ki se pojavljajo. Toda ti prvoletni spori so navadno le trenutna prerakanja, grozeči oblaki in boji pridejo navadno šele pozneje.

Neka dama angleške družbe Lady Ford imenuje sedmo leto »usodno leto v zakonu«. Ona pravi: V tem letu dobi seme nezadovoljstva, ki je počivalo večkrat vsa leta, navadno rodovitna tla. Vzroki so v največ slučajih finančnega značaja in ko prihajajo računi skozi vrata, odleti ljubezen skozi okno. Ko sta se vzela, so se jima zdeli dohodki zelo zadostni, toda po sedmih letih je z narastkom družine postalo vse tesno. Posli, zdravnik, potrebni nakupi vse to kaže dohodke nezadostne. Štedenje in zopet štedenje prinese nerazpoloženje. Ako sta oba dobre volje, še gre za silo, toda kolikokrat se zgodi, da eden hrani, drugi pa zapravlja. Temu sledijo prepričanja, očitavanja, kreg je za vsak klub in vsako obleko za vsak vrček piva in cigare. Pa premišljajeta v spornih trenutkih, kako je bilo lepo, ko sta živela še ločeno. To je bil paradiz za oba pred sedmimi leti. Nevaren čas je to, posebno ako je odpadla ljubezen in poživnostnost in se značaja nista utrdila v tej dobi. Slabo gospodarstvo je mnogokrat vzrok za polom zakona, ki nastopi po daljšem času. Ako se mož in žena ne moreta odpovedati nepotrebnim izdatkom je kričiše ribanje na dnevnem redu. Romantika mlade ljubezni je po sedmih letih izgubila in trda realnost kaže svoje kamenito lice; proti tej se morata zakonca združiti z mirno dušo, ako hoočeta premostiti »usodno leto«.

Ova legitimna soproga

Senat dunajskega višjega deželnega sodišča je izdal v neki zadevi ločitve zakona razsodbo z interesantno motivacijo. Železniški namestnik K. je leta 1917. zapustil svojo ženo. Ta se je preselila na Češkoslovolsko, dobila tamošnje državljanstvo, dala zakon po tamošnjih postavah ločiti in se je zopet poročila. K. je nato pri dunajskem civilnem deželnem sodišču naprosil za ločitev zakona in se skliceval na »salitermalno pogodbo, ki odpravlja s § 111 določeno neeločljivost katoliških porok, da imajo tako tudi katoliki v smislu

§ 115. starega meščanskega zakonika pravico zahtevati ločitev sklenjenega zakona. Civilno deželno sodišče je tožbo odbilo. K. je podal rekurz in prizivno sodišče je prišlo do zaključka, da obstoji veljavnost § 111. še dalje Sodišče pravi: S sprejetjem mirovne pogodbe v zvezno ustavo se ne sledi neposredno odprava vsake nasprotne postavbe, torej tudi ne § 111. V vsaki ustavni določbi ni moči, da bi razveljavila nasprotne starejše postavne norme, marveč ima večkrat samo deklarativni značaj in treba še posebne izvršilne določbe. Predpisi, ki dopuščajo ločitev zakona, veljajo le za napram veliki masi katoliških prebivalcev Avstrije malo množino. Mnenje o neeločljivosti sklenjenega zakona zastopa tudi danes še večina katolikov. Tudi katoliška cerkev se trdno drži te dogme. Za zakone katoliških oseb ne daje salitermalna pogodba nikakega zatočišča, da bi jih mogli staviti izven § 111. Pravni normi § 111 se ne more odtegniti tudi noben zakonček z naknadno izpremembo vere. Ako si je žena izposlovala po postavah češkoslovolške republike ločitev svojega zakona in se znova poročila, še ni radi tega notranje sodišče upravičeno ločiti zakon soproga — tožitelja, ki je avstrijski državljan.

* V zračnem restavrantu. Pred kratkim je izvršil za promet z Londona v Pariz določen ogromni aeroplan »Vanguard« svojo prvo vožnjo. Na krovu so bili poleg dvajset potnikov pilot, mehanik in dva natakarja, ki sta brez hibe servirala zajutrek štirih jedi, med tem ko je zrakoplov brzel po zraku s hitrostjo sto milj na uro. Čeprav sta privratak stregla v zraku, se ni razbila nobena porcelanasta posoda in nobena čaša.

* Tri trupla brez glav so našli v Alpini pri Palermu v neki soteski. O storilcih ni nobenega sledu. Izvršeno je bilo najbrže na deželi običajno maščevanje ali pa je umor posledica sporov med fašisti in komunisti.

* Prebivalstvo Japonske. Po ljudskem štetju z dne 10. oktobra t. l. ima Japonska prebivalstva 59.936.000. Narastka napram štetju pred petimi leti je 3.777.000.

* Iz ljubezni do matere. Poljska v Hamburgu je našla trgovca Roberta Puschena mrtvega v postelji. Preiskava je pokazala, da ga je vstrelil njegov 21-letni sin. Izpovedal je, da je bil oče pravi tiran in da je mater pretapal. On ni mogel več tega prenašati. Kar je storil, je storil iz ljubezni do matere.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg štev. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na knjižbo in proti poroštvu.

Telefon štev. 9 23 L. Telefon štev. 23 L.

Decorativne rastline

kakor: palme, lovorje itd. v veliki količini ima vedno cvetličarna P. Š. mence, Sv. Petra cesta 33. 4822

19 hektov prvovrstnega vina OPOLO

4816

se prodaja po ceni Din 600 liter. Vpraša se: Sp. Siška, Sv. Jerneja ulica 8. 4816

Prodaja se

franski damski kostum in dečja zimsko suknja. Knaflijeva ul. 5/III.

Inteligentni gospodini ali udovi

4817

sa znanjem nemškega jezika mlada gospa preko dana k detetu. Uprati: Marmontova ul. 18/L.

VSEM

185-L

ki hočete piti dobro kavo pripravljamo našo izvrstno pravo domačo

količinsko cikorijsko

RADIO

aparate in sestavne dele ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana, Conkarjevo nabrežje štev. 5

Opreme za neveste

stole, zastore, jedilne in spalne garniture namizna in posteljna pregrinjala in vse vrste vezenin veče ročno najceneje M. Zor. Ježek Ljubljana, — Stitarjeva ulica 7. Prevzame vse kombinacije iz motivov Predfiskanje Največja izbira načrtov. 196/2

Prodajem dve novozazidane zgrade

1. jednospratna sa petnaest odeljenja i druga trospratna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svoju upotrebu i potpuno moderne. — Za bliz za obavestjenja obratiti se sopovniku: Žička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Smederevski Djeram. 220/L

Dvokolesa,

otroški vozički, šivalni stroji — se sprejmejo v popolno popravilo in prenovu za ponikljanje in emajljanje z ognjem ter shranijo najceneje (poselni oddelci) »TRIBUNA« F. F. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 227/L

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gospodarska c. 2 (dvorišče kavarna »Europa«)

se priporoča. — Izvršitev točna. cene zmerni. 27/L

Damska konfekcija in modni salon

T. Kunc, Mestni trg T. Kunc, Pod Trnovo

Blagovi in svilu v zalogi. Najnižje cene! Provizorno delo

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

kovost, stavbeni, galanterijski in okrasni vložni inštalacije vedovodov

Popravila strojev. Kopalnice in klosetne naprave izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle 105 L za konzerve.

Obnovite naročnino!

Najnoviji opohalni izum, petrolejska plinasta svetilnica

»AIDA« z avtom. žarnico

200-500 sveč moči

Krasna bela svetilnica

Neznatna poraba petroleja

Sve i kakor elektrika!

»AIDA«

se rabl za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, bolnic, dvorij, vrtov itd. »AIDA« je prikladna za najmanjši in največji prostor. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. — Zahtevajte takoj prospekt! —

Ako potrebujete sveže ali suhe vence, šopke in aranžmaje, pokličite telefonsko številko

341

cvetličarna KORSIKA

Aleksandrova cesta

Naročila se pošiljajo na dom

187-L

ARGUS

je naj boljši domači informacijski zavod ima v vseh mestih zanesljive poverljive daje informacije o vsem, posebno pa se o imovnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb. — ove informacije so točne, uspešne in baze se nahaja v vruca Kerndolca ul. 11, Beograd —ov telefon je 6-25, a brojavni nast Argus

FRÜHER JETZ

Prava uteha za živčno bole

je mole ravnokar izdano delo! V njem se na podlagi mnogih dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, postanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangelij zdravlja pošljemo vsakemu, kdor se obrne na spodaj označeni naslov popolnoma brezplačno.

Tišče zahval dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko trpi. Kdor spada k

ogromni množini živčno bolnih, kdor trpi radi raztresenosti, strahu, slabega spomina, nervoznega glavobola, romanikanja spanja, pokvarjenega želodca, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošni ali delni slabosti ter ostalih brezštevilnih pojavov, si mora naročiti moje tolažboče knjižico!

Kdor jo pazivo bere, dobi pomirjajo prepičanje, da obstoja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišite še danes na naslov

E. PASTERNAK, BERLIN S. O. MICHAELKIRCHPLATZ 13, ABT 758.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brezice, Celje, Crenova, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Logatec.

Delniška glavnica Din 50.000.000—

Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela